

Soli Özel

sozel@htgazete.com.tr

‘Suriye’de şiddetten arındırılmış bölgeler kurmalıyız’

04 Ekim 2014 Cumartesi, 07:32:36Güncelleme: 09:05:31

SADIK Celal el-Azm, Türkiye’de de mensupları bulunan Suriye’nin en köklü ailelerinden birinin mensubu ve dünyaca tanınan en saygın aydınlarından. Solcu bir demokrat olarak Baas rejiminin zulmünden çok çekmiştir. Şibli Mallat, İslam hukuku üzerine çalışmış ve yakında “Şiddet Karşıtlığının Felsefesi” adlı kitabı yayınlanacak Lübnan’ın önde gelen hukukçularındandır. Bu iki dostumun, Lübnan’ın Daily StarGazetesi’nde yayınlanan, önemli bulduğum son yazılarını bu köşede paylaşmak istedim....

“Irak ve Suriye’de izlenecek en uygun strateji aranırken hem Esad rejiminin hem de cihatçıların şiddetinden insanları koruyacak, sınıra yakın ve insan hakları gözlemcilerinin de hazır bulunacağı bir veya daha fazla korumalı bölge kurulmasını öneriyoruz. Ancak ondan sonra Suriyeli sivillerin hayatlarını yeniden kurmaya başlamaları mümkün olur.

Aşırılıkla mücadele için öncelikle Irak ve Suriye’yi insanlığa karşı suçların işlendiği ülkeler haline getirenleri alaşağı etmeliyiz. Irak’ta Maliki nihayet gitti. Bundan sonrasında 2007’de yapıldığı gibi Musul ve Anbar’ı IŞİD’den kurtarmak için yerel güçleri desteklemek gerekir. Mezhepçilikle mücadele meselesine gelince... Azınlıkları, ne zaman tehdit altında kalsalar mezhep kimliklerine sığınmaya iten Ortadoğu’nun bölücü, fena halde mezhepçi mirasıyla yüzleşmeliyiz.

Suriye’nin durumu daha karmaşık. Maliki gibi Esad da sorunun bir parçası ama çözümün bir parçası olma ihtimali yok. Kendiliğinden çekip gitmeyeceğine göre destekleyicilerinin önemli şahsiyetlerini yanımıza almak zorundayız.

Esad’ın tabanı genelde Nusayri cemaatinden oluşuyor. Onlar da Sünnilerin ülke yönetimini ellerine geçirmelerinden korkuyorlar. Tam da bu noktada uluslararası sistemin Nusayriilerin korkularının nasıl bertaraf edileceği konusu gündeme geliyor.

Türk hükümeti Suriye’de korumalı bölge ya da şiddetten arındırılmış bölge kurma niyetini açıkladı. Kuzey Suriye haritasına bakıldığında böyle bir bölgenin 36. Paralel yakınlarında oluşturulabileceği

görülür. Bu bölge Türkiye-Suriye sınırı boyunca Halep, Rakka, doğudaki Kürt bölgeleri ve Akdeniz'deki Nusayri bölgesinin önemli bir bölümünü kapsayabilir. ABD liderliğindeki uluslararası koalisyon, konuyu Nusayri topluluğuyla konuşmaya başlamalıdır.

Bu bölgeler Suriye nüfusunun çoğulculuğunu yansıtmalı ve rejimin çökmesi durumunda Nusayrileri de kapsmalıdır. Bunun yapılması, yabancı müdahalenin mezhepçi olmadığını ve Nusayrilerin toplu intikam hedefi yapılmayacaklarını gösterir.

Suriye'nin Kürt bölgelerine gelince; böyle bir projeye Kürdistan Bölgesel Yönetimi Başkanı Mesut Barzani ve gene bir Kürt olan Irak Devlet Başkanı Fuat Mahsum aktif destek vermelidir. Bu iki lider Türkiye'nin, Suriye Kürtleri arasındaki PKK destekçilerinden duyduğu kaygıları yatıştırmaya çalışabilirler.

Ama asıl büyük mesele ülkenin batısındaki Nusayrilerin bu sürece dahil edilmesidir. Nusayri topluluğu içinde de Baas zulmünün izlerini taşıyan çok insan var. Nusayriler, Suriye iç savaşında ağır bedel ödediler. 16-50 yaş arasındaki erkek nüfusunun yüzde yirmisini kaybetmiş olabilirler

Güvenli alan adım adım inşa edildikten sonra farklı yerlerde, örneğin 33. Paralel'in güneyinde Ürdün sınırında, hatta Lübnan sınırında Suriyeli mültecilerin evlerine dönmelerini sağlayabilmek için benzerleri kurulabilir. Esad'ın ordusunun ve IŞİD'in buralara girişi engelleneceğinden, bölgelerdeki yönetim modelleri Şam'daki tek adam yönetimiyle cihatçıların şiddetinin dışında bir seçeneği mümkün kılacaktır.

Böyle bir plan ancak bölgelerdeki Suriye muhalefeti yönetimi çoğulcu olabildiği takdirde başarıya ulaşacaktır. Suriye'nin şiddetten arındırılmış geleceğinin tomurcukları, Suriyelileri günlük vahşetten koruyacak böylesi korumalı bölgelerde yeşerecektir."